

Numer 92

GAZETA WARSZAWSKA

We SRZODĘ DNIA 16. LISTOPADA ROKU 1791.

Z Warszawy d. 16. Listopada.

Nowe Prawo, na Sessyi Seymowey d. 8. tego Miesiąca zapadłe, do *Kommissyi Skarbowey* ściągaiące się (o którym w przeszłey Gazecie namieniliśmy) w tych słowach iest ułożone:

Deklaracya. (1) Gdy dozor Koron w *Krakowie* będących, Kommissyi Skarbowey Rzpltey O. N. oddaliśmy, przeto Kommissya wybierze z pomiędzy siebie Delegowanych, którzy z *Warszawy* do *Krakowa* ziechawszy, Regestr takowych Koron y Znamion spiszą, y Nam Królowi y Stanom podadzą; dla dozoru zaś skutecznieyszego, trzy Klucze od składu Koron w sposobie o Kassie generalney opisanym urządzą; czwarty zaś Klucz Kusztosz Koronny utrzymywać ma od tychże Koron; pod rowną odpowiedzialnością; Kleynoty zaś y inne *Mobilia*, Rzepltey służące, przez samą Kommissyą tu w *Warszawie* pod trzema Kluczami strzeżone być maią.——(2) Wyłączywszy teraźnieyszym Prawem niektóre rodzaie spraw od Sądu Kommissyi Skarbowey, też sprawy do Sądow Ordynaryinych odsyłamy; zaczęte iednak Sprawy w Kommissyach Skarbowych, a do ich władzy sądzenia podług dawnieyszych Praw należące, w Koronie w Kommissyi Skarbowey O. N. w *Litwie* zaś w Sądzie udzielnym Skarbowym kończone być maią, podług Prawa o tymże Sądzie.——Miastu zaś *Lesznu*, *forum* teyże Kommissyi, podług osobney z Dziedzicem Konwencyi, zabeśpieczamy; ieżeli to *forum* podług wyraźnych Przywileiów Sądowi Assessorskiemu nie należy.——(3) Zlecamy Kommissyi Skarbowey O. N. aby Instruktarze celne przeyrzała, y stosownie do potrzeb handlu y aktualnego szacunku Proiekt Instruktarzy nowych Nam Królowi y Stanom do approbacyi podała; a fundusz akcydensowy od Złotego y wagi, do opisu Instruktarza wybierać dozwalamy.——(4) Układ Kommissyi Skarbowey w wysyłaniu Applikantów Skarbowych do uczenia się nauk Mineralogicznych, Mechaniki, Hidrauliki, potwierdzamy, y aby Kommissya Skarbowa O. N. sześciu uczniow kosztem publicznym tych nauk uczyć kazała, tudzież potrzebnych Machinistow spro-

wadziła, mieć chcemy. —— (5) Wybieranie opłaty, kwitowego, wizowego y cetnarowego na cłach, do dalszey Decyzyi Stanów zostawuiemy. A iako Prawem takowe opłaty nie były dotąd nakazane, tak procedera z tego źrzodła wynikłe nawzaiem uchylamy; *Szelągowe* zaś w W. X. *Litt*: przy podatkach importowane, pod dalszym Rządem Kommissyów Woiowodzkich, tak iak w *Koronie* zachowuiemy.

Z Paryża d. 18. Październ: Pewny Stangret, nazwiskiem *Pierrot*, służywszy tu dawniey u Pani *Dupin* wiernie y poczciwie, odprawił się potym, y do swoiey Prowincyi powrócił. Teraz przybywszy znowu do *Paryża*, przyszedł do swoiey dawney Pani, chcąc ią odwiedzić. Uyrzawszy go Pani spytała: *Cóż cię to dawny móy poczciwy Stangrecie do Paryża przyprowadziło?* On odpowiedział: *Oto mnie niechcącego obrali gwałtem za Deputowanego na teraźnieysze Zgromadzenie Narodowe; y to mnie do Paryża przyprowadziło.* Słysząc to Pani, odmieniła sposob mówienia, przyimuiąc z honorem tego Gościa y zapraszaiąc go do swego stołu na obiad. Lecz Pan *Pierrot*, żadną miarą nie dał się na to nakłonić, mówiąc: *Gdybym ten Obiad przyiął, uczyniłbym wielką subiekcyą dla Wać Pani, y dla mnie samego; wolę zatym poyść do dawnych moich niegdy Kamratow, y z niemi będę obiadował.* Dziwno tey Damie było, że Stangreta za Deputowanego na Seym *Francuski* obrano; a ieszcze dziwniey, że ten Urząd, nic z dawney skromności w nim nieodmienił. Wreszcie mówią o nim, iż ma być człowiek cale rozsądny; niechby więc takich iaknaywięcey do naszego *Zgromadzenia Narodowego* przysyłali.

Z Paryża d. 21. Paździer: Klub *Jakobinow*, wiadomego Biskupa *Fauchet* nominował na swego Prezydenta. Od kilku dni rzeczony *Klub* Publicznie odprawuie swoie Sessye, tak, że każdemu wolno znaydować się na nich. *Klub* ten po większey części, iak iest wiadomo, składaiąc się z Republikaninów, ma nadzieię, że słuchaczom swoim podobnież także wrazi zwolna swoie sentymenta. Teraz Republikanie na *Zgromadzeniu Narodowym* nie maią ieszcze większości Głosów; ale lękać się trzeba, ażeby wkrótce tey większości nie przeciągnęli na swoię stronę. Podano iuż na tym *Klubie* Proiekt: ażeby *Zgrom: Narodowe* wespół z Władzą Wykonawczą, wezwawszy wszystkich Posłów Zagranicznych do Kratek, opowiedziało im, że Narod ogłosi za swoich Nieprzyiacioł tych Mocarzów wszystkich, ktorzy *Francus:* Emigrantom mieysca schronienia się pozwolą w Kraiach swoich.

Z Listu z Wiednia d. 19. Paźdz: Według Listów z *Temeswaru*, Forteca *Orsowa* dnia 5. tego Miesiąca *Turkom* została powrócona, po Uroczystym wprzód obięciu w Possessyą Jmieniem *Leopolda II. Orsowy Starey* z *Territorium* aż do Rzeki *Czerna*, y po zaszłym pierwiey zasadzeniu Orłów Cesarskich z Herbami *Węgierskiemi*. W For-

SUPLEMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY

We SRZODĘ DNIA 16. LISTOPADA R. 1791.

Z Warszawy dnia 16. Listopada.

SESSYA SEYMOWA CCCCXCIV. *Dnia 14. Listopada.*

Po Zagieniu Sessyi przez JP. Marszałka Konf: Koron: czytał JP. Sekretarz Seymowy Proiekt od *Deputacyi Konstytucyiney* przyniesiony, względem Przedaży *Starostw*; gdy atoli ten Proiekt, ieszcze całkowicie zakończony w *Deputacyi* y wydrukowany nie został, zaczym po kilku Głosach mianych przez JJ. PP. Seymuiących, tak za przedażą, iako też y przeciw przedaży *Starostw*, Sessyą Solwowano na dzień następuiący, na godzinę 10.

Dzień *S. Stanisława Kostki Soc: Jesu*, iako nietylko całego Królestwa, ale w szczególności Miasta *Warszawy* podczas Powietrza obranego Patrona, w przeszłą Niedzielę, w Kościele *Po-Jezuickim* do *Kongregacyi Niemieckiey* należącym, z wielką Uroczystością był obchodzony, z wystawieniem *Nayświętszego Sakramentu*, z Nieszporami, Processyami, Mszami śpiewanemi, y z Kazaniami; przy licznym zgromadzeniu Państwa y innych Obywatelów. Mszą Wielką śpiewał *JX. Cieciszowski* Biskup *Kiiowski*, a Nieszpory ostatnie z *Te Deum laudamus* JX. *Paszkowski* Archidyakon Koadiutor *Pułtuski*, Kanonik *Płocki*. Podczas tey Uroczystości, Ołtarz *S. Stanisława*, iarzęcemi świecami y oliwnemi w różne kolory lampami był rzęsisto y wspaniale illuminowany; u którego Ołtarza znayduie się srebrna *Votiva* czyli Tablica, od Prezydenta Miasta *Warszawy*, temu Swiętemu Patronowi, iako od Powietrza Wybawicielowi, Roku 1708. zawieszona, z tym Napisem: *Liberatori à Peste, D.D.D. A.D. MDCCVIII. Præses Civitatis Varsav: J. A. B.* To straszne Powietrze, wszczęło się w *Polszcze* R. 1707, y trwało przez dwa lata; podczas którego, w samey *Warszawie*, blisko Trzydziestu Tysięcy ludzi wymarło; co wyrażono iest na drugiey *Wotywie* czyli Tablicy Srebrney w Kościele Kollegiaty tuteyszey wiszącey: *Post sævissimam Pestem, quæ biennio viguit, in qua, Triginta circiter Millia Varsaviensium periere.*

Z Bruxelli dnia 23. Pazdziernika. Wyrok Naywyższey *Rady Brabanckiey*, na dniu 17. tego Miesiąca ferowany przeciwko Rezolucyom *Stanow* dnia 24. y 25. Maia zapadłym, iuż do skutku został przywiedziony, y wspomnione *Stanow* Rezolucye, przez pierwszego Officyalistę Sądowego zostały poszarpane, y ze wszystkich Ksiąg Publicznych wyglęzowane.

Dekret także przeciwko Zdraycom Cytadelli *Antwerpskiey* wziął iuż Exekucyą. *Gavaux*, ktory tę Fortecę *Insurgentom* wydał, powieszony został w Portrecie; Imiona Podpułkownika *Solares*, y Kapitana

Lami, do Szubienicy przybito, inni zostali skassowani &c. Kapitana od Artyleryi *Sack*, degradowano z infamią, y do Fortecy na 4. lata skazano.

Francuski Konsyliarz Stanu *Pethier*, dnia 18. tego Miesiąca poiechał ztąd iak nayśpiesznicy do *Koblenz*.

Z Leodyum d. 24. Paździer: Po obwieszczeniu Dekretu *Kommissyi Jmperyalney* w przeszłą Srzodę nastąpionym, przez który Kanonik *Leodyiski* Xiąże *de Rohan*, y inni Szefowie Rebellii, *edictaliter* pozywaią się do stawienia się w trzech tygodniach przed Sądem, ogłoszono wczora przy odgłosie Trąby z strony naszego Xiążęcia Biskupa Amnestyą, ale w tey właściwie nie zawieraią się Szefowie Rebellii, których *Kommissya Jmperyalna* za takich uznała.

Z Genuy d. 8. Wrześ: Wiadomość, iakoby Mieszkańcy Doliny *Aran* w *Katalonii* przy Granicy *Francuskiey*, więcey niż na 200. *Francuzow* życia pozbawili, bez żadnego fundamentu była rozniesioną. Tymczasem Kordon *Hiszpański*, licznieyszym iest Zołnierzem osadzony. *Hiszpania*, iak tu głoszą, od Rzpltey naszey, wielką po 4. Procentu zaciąga Pieniężną Summę, y zapewniać nie przestaią, że taż *Hiszpania* złączy się z innemi Mocarstwami, dla przywrócenia nazad Powagi Króla *Chrześciańskiego*.

Wielki Mistrz *Maltański* niebeśpiecznie barzo iest chory.

Wypis z Listu z Kopenhagi d. 29. Paździer: Z ostatnią Pocztą *Szwedzką* doszła tu wiadomość z *Sztokolmu*, że na dniu 19. tego Miesiąca, zawarto między *Rossyą* y *Szwecyą* Traktat Przyiaźni, Przymierza, y Posiłków; tudzież według tychże Listów pogłoska tamże nieustaie, że Król *Szwedzki* wespół z Jmperatorową *Rossyiską*, zamyśla dzielnie uiąć się za okolicznością *Francuskich* Xiążąt, lubo ten Jnteres do Traktatu wzwyż rzeczonego nie należy.

Dwa rozrządzenia tu wyszły z druku; iedno nakazuie, ażeby przy Exekucyach na śmierć, Miecza odtąd niezażywali, lecz ażeby Toporem Delinkwentów exekwowali; drugie zaś, przy Handlu Zbożowym kassuie używanie *Miary*, a stanowi używanie *Wagi*.

Z Bruxelli Dnia 26. Października. Gubernatorowie Generalni dali rozkaz wszystkim Kommendantom Woysk, y wszystkim Urzędnikom, ażeby pilne mieli oko na wszystkie Osoby podeyrzane, miasnowicie na tych, którzy iako Cudzoziemcy, dali się za Officerów czyli też za Zołnierzy zwerbować do *Roty Jnsurgentow* iakich ieszcze wielu w Kraiu nayduie się.

Z Hagi dnia 29. Pazdzier. Rząd *Niderlandow Austryackich*, przy nieustaiącey dotąd sprzeczności *Stanow Brabanckich*, reklamował (iak

pogłoſka nieſie) Gwarancyą przez wiadomą Ugodę w *Hádze* zapewnioną; y ta właściwa ieſt przyczyna, że *Stany Generalne*, nie dawno dwòch wyſłały Kuryerow, iednego do *Bruxelli*, a drugiego do *Wiednia*.

Z Koblenz d. 30. Październ: JX. *Máury* codziennie tu ieſt ſpodziewany. JPan *Hector*, Kommendant *Breſteńſki*, tu przyiechał, a z nim wſzyscy niemal Officerowie Flotni z *Breſt* przybyli. Liczba Emigrantów *Francuſkich* codzienuie powiękſza ſię.

Wypis z Liſtu z Sztokolmu. Y u naś tu za rzecz pewną twierdzą, że podczas Zimy odprawi ſię *Kongres* w *Akwisgranie* względem *Francuſkich* Jnteresſòw, na ktòrym ſpodziewaią ſię przybycia Miniſtrow od rozmaitych Dworòw *Europeyſkich*, przy tey okoliczności intereſſowanych. Krol Jmć *Szwedzki*, iak głoſzą, Hrabiego *de Ferſen*, na Krolewſkiego Miniſtra do *Bruxelli* przeznaczonego, nominował razem za Miniſtra przy *Kongreſie* w *Akwisgranie*, dokąd z *Wiednia*, gdzie ſię bawił od wyiazdu ſwego z *Francyi*, ma ſię udać. Kapitan *Brelin*, iak daley pogłoſka nieſie, ktory był w *Kopenhadze*, y do *Portugalii* zoſtał przeznaczony, wprzòd ma ſprawować przy Hrabi *de Ferſen* Urząd Sekretarza Legacyi w *Akwisgranie*.

Z Frankfurtu dnia 28. Pazdziernika. Dnia 25. tego Mieſiąca, Officerowie dway *Francuſcy* w *Koblenz*, porożniwszy ſię z ſobą w grze, Poiedynek odprawili, y ieden z nich na mieyſcu zabity poległ. Tegoż dnia, y dniem poprzednie, przybyło do *Koblenz* 152. *Francuskich* Emigrantòw. D. 24. *Kompania Czerwona*, ſkładaiąca iedną część Korpuſu *de la Maiſon du Roi*, ktorą Bracia Krola *Francuskiego* znowu eryguią, *in Corpore* przybyła do Kościoła *Katolickiego* w *Neuvied*. Przednieyſi Officerowie, w tey Kompani ſą umieſzczeni, ktòra ſtoi w *Neuwied*.

Negocyacye względem Elekcyi *Rzymskiego* Krola, w oſobie Arcy-Xiążęcia *Franciszka*, iuż (iak głoszą) zoſtały rozpoczęte.

Gdy *Papieżowi* doniesiono, że *Awenion* przez Dekret *Narodowego Zgromadzenia Francuskiego* inkorporowany zoſtał do *Francyi*, rzekł, że teraz ani ſłuchać o tym niechce, aż dopiero po Rezolucyach wziętych przez Dwory *Europeyskie* względem loſu *Francyi*.

Z Ratyzbony d. 24. Październ: Obrady *Seymu Niemieckiego* iuż znowu zaczęły ſię, ale nic ieſzcze o *Alſackich* Jntereſſach daley nie ſtanęło. O Woynie także *Rzeszy Niemieckiey* przeciwko *Francyi*, żadney iuż więcey nie ma wzmianki; tymczaſem *Konſtytucyą Francuską* poczytuią tu raczey za *Dzielo Filozofii*, aniżeli za Produkt prawdziwey *Polityki*, y rozumieią, że *Konſtytucya* ta, iak ieſt ona teraz,

nie może być do Exekucyi przyprowadzona, ale że koniecznie przez czas y okoliczności, istotnie zmodyfikowaną być musi.

Przy dzisieyszey Gazecie rozdaie się *Addytament*, zawieraiący dalszy ciąg Nowey *Konstytucyi* pod Tytułem: *Urządzenie Sądów Mieyskich y Assessoryi.*

Doniesienia z Warszawy dnia 16. Listopada Roku 1791.

Ponieważ przeszłym doniesieniem dnia 10. 8bra 1791. uczynionym, zawiedziona została Publiczność o wyszłych Książkach pod Tytułem: *Nowe sławnego Uderan Przypadki*, które nie były ukończone ieszcze; y wielu się o nich dopytuie; uwiadomia się zatym Publiczność, że iuż są gotowe, y można ich dostać w Drukarni P. *Zawadzkiego* na Ulicy *Piekarskiey* y w Księgarni P. *Szczepańskiego* w Nowomieyskiey Bramie. Exemplarz ieden kosztuie Zł: 5. gr: 15.

Dom o iednym Piętrze z Officyną murowany pod Nrm 1971. na Ulicy *Gwardyi* nowo brukowaney za Zdroiami będący, z Meblami, Stayniami, Wozowniami, piwnicami, Ogrodem, z podworzami y wszelkiemi wygodami, iest do naięcia lub do sprzedania; życzący sobie nabycia takowego Domu, lub Arędowney Possessyi, niech się referuie do Ur: *Siarkiewicza* Murgrabiego tamże mieszkaiącego.

Gdy JP. Ambroży *Rakowski* Starosta Sądowy *Stężycki*, dla przyśpieszenia satysfakcyi Wierzycielom swoim, likwidacyą Długów od niego tymże Wierzycielom należących przedsięwziął, y taż Likwidacya po części z Dekretu Trybunału Koronnego *Lubelskiego* i przez Urzędy Ziazdowe na gruncie Dobr Wsi *Jarowki* pod *Berdyczowem* rozpoczętą będąc, dla nie stawienia się reszty Wierzycielow, do dnia 26. Miesiąca Listopada Roku bieżącego 1791. odwołana została, zaczym obwieszczaią się wszyscy Wierzyciele Prawa y Pretensye do wspomnionego JP. *Rakowskiego* Starosty *Stężyckiego* maiący, aby niechybnie na terminie z Limity stawali, też Pretensye y Summy Likwidowali; inaczey rygor Dekretem Trybunalskim oznaczony, na nich rozciągniony będzie.

W Kamienicy P. *Mynkenbeka* na Rogu *Przedmieścia Krakow:* naprzeciwko Statuy *Zygmunta* w Magazynie Pana Ludwika *Fietta* y Kompanii, są Koperszty chy rożne *Angielskie, Francuskie* &c: czarne y w kolorach, naysławnieyszych Maystrów, z pierwszych Exemplarzow. Ma także Książki rożne barzo rzadkie y osobliwe, iako to: (1) Voyage Pittoresque de la France en 9. Vol: Czerw: Zło: 135. (2) Voyage Pittoresque de Naple & Sicile en 5. Vol: Czer: Zł: 85. (3) Voyage Pittoresque de la Suisse en 2. Vol: Czer: Zł: 60. Zwyż wyrażone Książki są pełne barzo dobrze zrobionych Koperszty chow, nayciekawszych Prospektow z ich opisaniem.

Z mocy Dekretu Sądu Kommissyi za Reskryptem J.K.Mości do Sprawy JP. *Szanowskiego* Cześnika *Łomżyńskiego* z iego Wierzycielami y Debitorami wyznaczonego odprawiać się będzie z odwołania tegoż Sądu na Ratuszu Miasta Starey Warszawy Licytacya domów, iako to: Łaźni częścią murowaney, częścią drewnianey, przy Ulicy *Tamka* pod Nrem 2871. Browaru także częścią murowanego, częścią drewnianego, ze wszystkiemi rekwizytami, przy Ulicy *Solec* pod 2973. dnia 6. Miesiąca Grudnia 1791. R. o godzinie 2. po południu przez osoby do tego z porządku Sądu wyznaczone.

Jozef *Nowowierski* od lat 16. ożeniwszy się z Teresą *Mitmańską*, z którą Szlub w Kościele Parafialnym Miasta *Ostrzeszowa* zawarł, udał się potym do Zołnierzy, y odmieniwszy nazwisko pierwsze, *Radzikowskim* się przezwał, następnie zaś przyiąwszy robotę w Prochowni przy *Młocinach* pod *Warszawą*, ztamtąd 7. iuż rok iak poszedł od Zony y od dzieci, żadney niedaiąc o sobie wiadomości. Uprasza przeto taż opuszczona od Męża Zona, ażeby ktokolwiek o życiu lub śmierci pomienionego Jozefa *Radzikowskiego* czyli *Nowowierskiego* ma iaką wiadomość, raczył dać znać do Konsystorza Warszawskiego.

U Pana *Au* na *Bielznie* pod N. 1570. przedaią się Cybulki Kwiatów do Treibowania y inne Nasiona Potażeyyi świeże y pewne, które z sobą przywiozł z *Anglii* y z *Holandyi*.

tecy *Orsowie*, zatrzymały się na mieszkanie dalsze niektòre Familie *Niemieckie*, ktòre osiadły tam podczas obięcia w Possessyą tey Fortecy przez Woysko nasze, po zaręczeniu im przez Baszę *Tureckiego* bespieczeństwa y Protekcyi uczynionym. Forteca *Belgrad* na dniu 8. tego Miesiąca nie była ieszcze *Turkom* powròcona; wszakże codziennie spodziewano się tam przybycia *Tureckich* Kommissarzów na obięcie teyże Fortecy.

Z Paryża d. 24. Paździer: Na Sessyi *Narodowego Zgrom:* dnia 21. uchwalono, ażeby Xięży, ktòrzy nie wykonali Przysięgi za *Konstytucyą*, nazwano *Kapłanami Nieprzysięgłemi*. Niektòrzy chcieli ich zwać *Dyssydentami*, inni *Nonkonformistami*; a tak *Papież*, ktòry tę naszą *Konstytucyą* uznał za *Syzmatycką* y *Heretycką*, byłby u nas zwany, nie iuż *Głową Kościoła Powszechnego*, ale *Głową Francuskich Dyssydentow* lub *Nonkonformistow*.

Daley Pan *Amelot* Dozorca Kassy Przychodòw Nadzwyczaynych zwiastował, że Krolowi iuż oddał opisanie Stanu Kassy namienioney. Prosił oraz *Zgromadzenią Narodowego* o obmyślenie takich dla tey Kassy śrzodków, ażeby ona razem mogła dostarczyć pieniędzy y na potrzeby Skarbu, y na spłacenie Urzędow. (Ztąd się pokazuie, że z 1800. Millionòw Assygnatòw natworzonych, nie wiele iuż do wydania pozostaie.) Poczym dekretowano, ażeby od dziśdnia bywały Sessye wieczorne dla urządzenia Deputacyòw, a naypierwey ma być urządzona *Deputacya Skarbowa*, ktoraby nad tym dwòygiem, to iest nad Opatrzeniem Skarbu y nad Spłaceniem Urzędòw deliberować mogła. W mnostwie Supplik czytanych na tey Sessyi, czytano też Supplikę od *Municypalności Paryskiey*, ktòra żaliła się na zbyt wiele kursuiących teraz pieniędzy Papierowych, między ktòremi barzo wiele fałszywych nayduie się.

Na Sessyi wieczorney nominowano naprzòd Osoby do *Deputacyi Skarbowey*, daley do *Deputacyi Assygnatow* y *Monet*; y naostatku czytano List z *Awenionu* donoszący o zaszłych tam na dniu 18. Października rozruchach, w ktòrych Lud *Sekretarza Gminnego* w Kościele zbił tak gwałtownie, że nazaiutrz umarł; tenże Lud gwałtem wysadził drzwi do Więzienia, y 6. Więźniòw na wolność wyprowadził. Sprawę tę odesłano do *Władzy Wykonawczey*.

Sessya dnia 22. była barzo burzliwa. Uchwalono ażeby Deputowani, ktòrzy w iedney Materyi chcą mieć Mowy, przez ciągnienie Losu do mòwienia byli determinowani. Gdy ieden z Deputowanych, zapadły ten Dekret, *Absurdum* (sprawiedliwie) nazwał, powstawszy przeciwko niemu Prezyduiący, zaraz go do porządku (*raczey do nieporządku*) zwròcił.

Na Sessyi dnia 23. dekretowano między innemi, że Osoby Ducho-

wne czyli Swieckie Kongregacyi Nieſkaſſowanych, ſprawuiące po Kollegiach Urząd Profeſſorów, maią zoſtać na ſwoich Mieyscach, wykonawſzy wprzód *Przyſięgę Cywilną.* Biſkup *Fauchet* (ſławny z ſwoich dzikich przeciwko *Prawey Religii* zdań) podał Proiekt na ſkassowanie Kongregacyi *S. Łazarza,* Kongregacyi *Oratorydnow* &c.

Miniſter *de Montmorin* zawiaduie ieſzcze Intereſſami Departa: Spraw Zagranicznych, y potwierdza ſię, że Pan *Dumoutier* za ofiarowane ſobie to Miniſtrowſtwo (tak iak cztyry Oſoby inne, którym także ten Urząd ofiarowano) podziękował y nieprzyiął. Teraz zapewniaią, iż Pan *Barthelemi*, ſprawuiący naſze Intereſſa w *Londynie*, przywołany zoſtał na obięcie tego Miniſtrowſtwa.

Już teraz wiele Kościołów otworzono, gdzie Kapłani *Nieprzyſięgli* mogą odprawować Nabożeńſtwo. Spodziewaią ſię, że wſzyſtkie Departamenta w Króleſtwie poydą za tym przykładem Departamentu *Paryſkiego*, ażeby *Katolicy Rzymſcy* nie byli pozbawieni tey wolności, którą wſzyſtkim Sektom pozwolono. Krok ten, tym ſtaie ſię potrzebnieyſzy, gdyż wielu ludzi po wſiach, nie każą chrzić w Parafii ſwoich dzieci, y umarłych ſwoich grzebią po Ogrodach, niechcąc mieć do czynienia z temi *Syzmatyckiemi* Kapłanami, którzy *Przyſięgę Cywilną* wykonali.

Przy okoliczności Nabożeńſtwa przez Xięży *Katolickich Nieprzyſięgłych* Kościoła *Irlandzkiego* tu odprawionego, przed kilką dniami wielkie Exceſſa popełniono od Pospólſtwa, mianowicie od Kobiet, które, powracaiące z owego Kościoła Niewiaſty Nabożne, przeciwko wſzelkiey uczciwości y przyſtoyności łżyły y ſzkalowały. *Departament* y *Municypalność*, przyſtąpiły potym do wſzelkich prawideł ſurowości, y kazały ogłoſić, że Obywatele wszyſcy, Towarzyſtwa, Zgromadzenia, &c. mogą ſwe Kościoły y Kaplice do iakiegokolwiek bądź Nabożeńſtwa otworzyć, y innemu w tey mierze dozorowi nie podpadaią, prócz *Policyi*, ażeby na owych mieyſcach nic nie działoſię przeciwko Porządkowi Publicznemu.

Z Amſterdamu dnia 25. Październ: Lubo dowóz Cukru do *Anglii* z *Kolonii Angielſkich*, tak ieſt znaczny, że w oſtatnich pięciu tygodniach przy Cle w *Londynie* 1,200. y w *Briſtol* 2.553 Faſs tego wprowadzonego Cukru zapiſano; cena iego iednak extraordynaryinie wyſoka nie zmnieysza ſię. Dla tey przyczyny, Kompania *Afrykańſka* w *Londynie*, zwana *Sierra Leona*, przedſięwzięła Rezolucyą założenia Plantacyi Cukrowych w ſwoich Poſſeſſyach *Afrykańſkich*.

Numer 92.

ADDYTAMENT
DO GAZETY WARSZAWSKIEY

DNIA 16. LISTOPADA ROKU 1791.

Z Warszawy dnia 16. Listopada. Reszta nowey *Konstytucyi* o URZĄDZENIU SĄDOW MIEYSKICH Y ASSESSORYI.

9no. Takowa Przysięga, na Tablicy wielkiemi literami napisana, powinna być zawieszona w Izbie naprzeciw Stołu Sądowego, tak, aby ią wszyscy Sędziowie widzić, y z łatwością czytać mogli.

10mo. Każdy Sędzia Mieyski Mieyscowy i Cyrkularny, wyiąwszy czas y dni odpoczynku, ma znaydować się w mieyscu Sądowym o godźinie Dziewiątey z rana, y póty z Izby Sądowey nie oddalać się, dopóki się nie skończy Sessya, a gdyby się spoźnił, lub przed ukończeniem Sessyi oddalił się, ma w proporcyą Pensyi, tracić swoię dzienną nadgrodę, iaka na niego przypada. Dla czego w Protokule, na ten koniec sporządzonym, ma być codziennie zapisywany czas rozpoczęcia Sessyi, y przytomnosć Sędziów.

11mo. Wytrącone pieniądze za nieprzytomność Sędziów, nie maią być na przytomnych działone, ale odciągnięte zostana co Kwartał w *Kassie* publiczney Sądowey.

12mo Zaden przeto Sędzia od Sądu oddalać się nie może pod karą wytrącenia Pensyi codzienney za nieprzytomnosć, a pod karą odsądzenia od Urzędu & *ob omni activitate* na lat szesć, gdyby komplet zrywał. Prawdziwa iednak choroba, którą świadectwem Doktora dowieść iest obowiązany, nietylko usprawiedliwiać powinna Sędziego z iego w Sądzie nieprzytomności, ale nadto nie ma go pozbawiać Pensyi dzienney, ieżeli w mieyscu Sądowym zachorował.

13tio. Sedzia pod Processem będący, nie może sprawować Urzędu swego, gdy mu takowy Proces przy rozpoczęciu Urzędu Sądowego zarzucony będzie, w czasie zaś Funkcyi otrzymaney, nie ma mu przeszkadzać do zasiadania w Sądzie. Wszakże na maiątku iego strona maiąca Proces, Exekucyą onego zyskować może. Gdyby zaś Proces był do Osoby, a Strona Exekucyi onego żądała, w takowym przypadku Sędzia od Urzędu odpada. Równie, gdyby Sędzia Fortunę swoią Mieyską, lub Ziemiańską na satysfakcyą Kredytorom oddał, albo gdyby Kredytorowie przeciw niemu do Sądu Mieyskiego, lub Ziemiańskiego, po oddanie Dóbr iego na satysfakcyą udali się, y Wyrok Sądu na rozbior Fortuny zyskali, ma się natychmiast wstrzymać od Urzędowania.

15to. Ponieważ Sąd Mieyski Mieyscowy obowiązany iest do decyzyi głośnemi wotami, przeto każdy Sędzia, nie może się oddalać od Izby Sądowey, poki nie zapisze w Protokule mienia swego na Sentencyą zapadłą. Dla czego, gdy Sprawa do Decyzyi przyidzie, Sessya limitowaną być nie może, ani żaden Sędzia z Izby Sądowey wychodzić nie ma, dopóki Sprawa decydowaną niebędzie, lub iaka Kategorya, w którey Skład Sprawy podzielenia iey wymaga, y Sentencya w Protokuł zapisana przez Sędziów przytomnych podpisaną nie zostanie; każdy Sędzia nie zachowuiący to Prawo, ma być sądzony y karany tak, iak iest przepisano na Sędziów zrywaiących Komplet.

15to. Gdzieby nie zachodziła iednomyślność, tam większość wotów decydować ma; Propozycye do Wotowania każdy Sędzia podawać może, a gdzieby nie zachodziła iednostayność na Propozycyą, większość wotów między Propozycyami decydować będzie, wszakże decyzye Sędziów maią być tylko do uznania należytości, lub winy, a Prawo bez żadnego tłumaczenia ma dać Wyrok na uznaną należytość, lub winę; Takowy sposob sądzenia, zachowany być powinien w Sprawach oczywistych, y zaocznych.

16to. Ponieważ Prezyduiący w każdym Sądzie, iest oraz Sędzią składaiącym Komplet, przeto, gdy Sprawa przychodzić będzie do decydowania *pluralitate*, *votum* swoie z innemi Sędziami dawać będzie, a tylko w przypadku równości, też równość, iako Prezyduiący, decyzyą swoią na iednę, lub drugą stronę załatwi, kreskowanie zaś od ostatniego z porządku zaczynać się ma.

17mo. Jako na udecydowaney Sentencyi, Prezes y Sędziowie nie odchodząc z Izby, podpisywać się są obowiązani, tak równie na Dekrecie Prezes y Sędziowie podpisywać się będą, na Extraktach iednak sam tylko Prezyduiący y Pisarz Dekretowy podpisywać się ma.

18vo. Sędzia Sprawy Syna lub Corki sądzić nie będzie, tudzież własney Sprawy, do którey by z Osoby, lub Ewikcyi należał, czyliby w niey był do Sądu pozwany, lub nie.

19no. Sędzia, gdy przeciwko niemu przypadnie Sprawa, w Sądzie zasiadać na Sprawie swoiey nie ma, co mu iednak do sądzenia Spraw innych przeszkadzać nie będzie. Wolno iednak Stronie maiącey Sprawę przeciw Sędziemu Mieyscowemu lub Cyrkularnemu, udać się do innego nayblizszego Sądu, tam Sędziego zapozwać, lub udać się do Sądu Wydziałowego po wyznaczenie Sądu ktoregokolwiek *Primæ Instantiæ*, czego Sąd Appellacyiny Stronie odmawiać niemoże.

20mo Sędzia w Sprawie do rozpoznania przychodzącey, raz tylko wyrok wydawać może, który powinien być czyniony z wielkim namysłem stosownie do złożonych dowodów y Prawa. Dla czego nie wolno iest Sędziemu czynić żadnych popraw w Sentencyi, choćby iednomyślność zaszła. Illacye *ad omissa* ninieyszym Prawem we wszystkich Sprawach znoszą się.

ARTYKUŁ II. *O Sądach Wydziałowych.* —— *1mo.* Sędziom Appellacyinym Wydziałowym też same obowiązki służą, ktore są przepisane dla Sędziow *Primæ Instantiæ.*

2do. Sędzią Appellacyinym być niemoże, kto nie iest Possessyonatem w Wydziale, y kto nie był wprzod na iakim Urzędzie Ziemiańskim, lub Mieyskim od Elekcyi zależącym.

ARTYKUŁ III. *O Sędziach Assessorskich.* — *1mo.* Sędziom Assessorskim, czyli naywyższym Appellacyinym też same obowiązki służą, iakie są przepisane dla Sędziów Pierwszey Instancyi.

2do. Assessorowie na Seymie obrani, Przysięgę przed Nami Królem na Rotę, iaka iest przepisana dla Sędziów *Primæ Instantiæ*, wykonaią. A ieżeliby który na Elekcyi niebył przytomny, taką Przysięgę przed Sądem, pierwszy raz zasiadaiąc, wykonać ma.

3tio. Assessorom podaiącym się za Kandydatow do Elekcyi, obiekcye maią być zarzucane przed Elekcyą, po Elecyi obiekcye czynione, szkodzić im niemogą, chybaby był Proces do Osoby.

ROZDZIAŁ III. Obmyślenie Funduszu dla Sędziow Assessorskich, tak Szlachty, iako Mieszczan, dla Sędziow Mieyskich Mieyscowych y Apellacyinych, tudzież dla Officyalistow, y Sług tychże Sądow w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim.

Chcąc, aby wszyscy Urzędnicy Sądowi Pierwszych, Appellacyinych, Wydziałowych, y Naywyższych Instancyi, tudzież ich Officyaliści, y Sludzy obowiązki swoie iak nayścisley dopełniali, przeto stanowiemy nayprzód: iż wszyscy Sędziowie y Officyaliści, Dozorcy Sądów *Primæ Instantiæ*, y Słudzy będą mieli pensye roczne z Funduszu ninieyszym opisanego Prawem.

1mo. Wszystkie Memoryały, Pozwy, Dekreta, Tranzakcye, zgoła wszystkie *Actus* Sądowe maią być zapisywane na Papierze Stęplowanym Kraiowym, ceny Prawem opisaney, iak było dotąd.

2do. Kommissya Skarbowa, Assessorya wraz z Kommissyą Policyi, przez Delegacye na ten koniec wyznaczone, ułożą iak nayłatwieysze sposoby, aże y Papier Stęplowany wszędzie podług potrzeby znaydował się przy każdym Sądzie Pierwszych, Appellacyinych, y Naywyższych Instancyi.

(*Reszta potym*)